

Kellon koulun yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma

2022-2025

”Minusta tasa-arvoinen koulu on että kaikki on ystäviä toisilleen ja kaikki kunnioittaa toisia.”

1. Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman tarkoitus

Yhdenvertaisuuslaki edellyttää, että viranomaisten, koulujen ja oppilaitosten on laadittava yhdenvertaisuussuunnitelma. Yhdenvertaisuus on ihmisoikeus, joka toimii ennen muuta erilaisten kansalaisryhmien edunvalvojana ja puolestapuhujana. Suunnitelman tarkoitus on a) *tunnistaa ja puuttua syrjintään*, b) *asettaa yhdenvertaisuutta edistäviä tavoitteita* sekä c) *edistää eri väestöryhmien osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia*.

Tasa-arvosuunnitelmalla varmistetaan, että kouluissa toimitaan suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti yhdenvertaisuuden- ja tasa-arvon edistämiseksi. Suunnitelman laaditaan koko koulun yhteistyönä ja sitä päivitetään tarvittaessa, kuitenkin vähintään kolmen vuoden välein.

2. Yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja syrjintä käsitteinä

Yhdenvertaisuus-käsitteellä tarkoitetaan sitä, että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta heidän sukupuolestaan, iästään, alkuperästään, kansalaisuudestaan, kielestään, uskonnostaan ja vakaumuksestaan, mielipiteestään, poliittisesta tai ammattiyhdistystoiminnastaan, perhesuhteistaan, vammastaan, terveydentilastaan, seksuaalisesta suuntautumisestaan tai muusta henkilöön liittyvästä syystä. Koulutus, työnsaanti ja erilaiset palvelut ovat perusoikeuksia, joihin henkilön syntyperä, ihonväri tai muut tekijät eivät saisi vaikuttaa. (*Yhdenvertaisuus.fi*)

Lainsäädännössä *tasa-arvo* tarkoittaa useimmiten sukupuolten välistä tasa-arvoa. Yhdenvertaisuuden tavoin tasa-arvo kuuluu perusoikeuksiin, ja käsitteenä se tarkoittaa myös samaa asiaa: syrjimättömyyden ja tasavertaisten mahdollisuuksien varmistamista kaikille sukupuolesta, etnisestä taustasta, kielestä, kansalaisuudesta, iästä, vammaisuudesta, seksuaalisesta suuntautumisesta, uskonnosta, vakaumuksesta tai muusta henkilöön liittyvästä syystä riippumatta. (Opetushallitus/Opas sukupuolten tasa-arvon edistämiseen perusopetuksessa)

Syrjinnällä tarkoitetaan yhdenvertaisuuslain 1325/2014 mukaan:

- 1) sitä, että jotakuta kohdellaan epäsuotuisammin kuin jotakuta muuta kohdellaan, on kohdeltu tai kohdeltaisiin vertailukelpoisessa tilanteessa (välitön syrjintä); 10§
- 2) sitä, että näennäisesti puolueeton säännös, peruste tai käytäntö saattaa jonkun erityisen epäedulliseen asemaan muihin vertailun kohteena oleviin nähden, paitsi jos säännöksellä, perusteella tai käytännöllä on hyväksyttävä tavoite ja tavoitteen saavuttamiseksi käytetyt keinot ovat asianmukaisia ja tarpeellisia (välillinen syrjintä); 13§
- 3) henkilön tai ihmisryhmän arvon ja koskemattomuuden tarkoituksellista tai tosiasiallista loukkaamista siten, että luodaan uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai

hyökkäävä ilmapiiri (häirintä); 14§
4) ohjetta tai käskyä syrjiä. 8§ (Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014)

3. Yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon liittyvät sopimukset ja lainsäädäntö

Ihmisoikeussopimukset

Kansainväliset ihmisoikeussopimukset ovat perustana syrjintäkieltoja koskevalle lainsäädännölle Suomessa. Suomi on ratifioinut YK:n yleissopimuksen syrjinnän vastustamiseksi.

Opettajien eettiset periaatteet

OAJ:n opettajille laatimissa eettisissä periaatteissa ”Ihmisarvoa tulee kunnioittaa riippumatta ihmisen sukupuolesta, sukupuolisesta suuntautuneisuudesta, ulkonäöstä, iästä, uskonnosta, yhteiskunnallisesta asemasta, alkuperästä, mielipiteistä, kyvyistä ja saavutuksista.” sekä ” Oikeudenmukaisuuteen kuuluu erityisesti tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen sekä syrjinnän ja suosimisen välttäminen. Oikeudenmukaisuuden tulee toteutua myös etujen ja rasitteiden jaossa, rikkomusten ja ristiriitojen käsittelyssä sekä oppijan arvioinnissa.” (Opettajan ammattietiikka ja eettiset periaatteet)

Suomen perustuslaissa yhdenvertaisuuden periaate viittaa sekä syrjinnän kieltoon että ihmisten yhdenvertaisuuteen lain edessä. Tasa-arvoisessa ja yhdenvertaisessa koulussa ei saa esiintyä syrjintää esim., kuten iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, seksuaalisen suuntautumisen, terveydentilan, vammaisuuden, sukupuolen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Syrjinnän kieltö on ilmaistu yhdenvertaisuuslaissa, rikoslaissa, tasa-arvolaisissa ja työlainsäädännössä.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014

”Perusopetuksen ohjausjärjestelmän tarkoituksena on varmistaa koulutuksen tasa-arvo ja laatu sekä luoda hyvät edellytykset oppilaiden kasvulle, kehitykselle ja oppimiselle. ” (Opetushallitus/Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014)

Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014 6§

”Koulutuksen järjestäjän velvollisuus edistää yhdenvertaisuutta
Koulutuksen järjestäjän ja tämän ylläpitämän oppilaitoksen on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi. Edistämistoimenpiteiden on oltava oppilaitoksen toimintaympäristö, voimavarat ja muut olosuhteet huomioon ottaen tehokkaita, tarkoituksenmukaisia ja oikeasuhtaisia. Koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

Koulutuksen järjestäjän ja tämän ylläpitämän oppilaitoksen on varattava oppilaille ja heidän huoltajilleen sekä opiskelijoille tai heidän edustajilleen mahdollisuus tulla kuulluiksi edistämistoimenpiteistä.” (Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014 6§)

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta ja sen muutos 609/1986 ja 1329/2014 5§ ja 5a§

5§

Tasa-arvon toteuttaminen koulutuksessa ja opetuksessa

Viranomaisten ja koulutuksen järjestäjien sekä muiden koulutusta tai opetusta järjestävien yhteisöjen on huolehdittava siitä, että tytöillä ja pojilla sekä naisilla ja miehillä on samat mahdollisuudet koulutukseen ja ammatilliseen kehitykseen sekä että opetus, tutkimus ja oppiaineisto tukevat tämän lain tarkoituksen toteutumista. Tasa-arvoa edistetään koulutuksessa ja opetuksessa lasten ikä ja kehitys huomioon ottaen.

5a§

Toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi oppilaitoksissa

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja oppilaiden tai opiskelijoiden kanssa. Suunnitelma voidaan sisällyttää osaksi opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksen suunnitelmaa.

Tasa-arvosuunnitelman tulee sisältää:

- 1) selvitys oppilaitoksen tasa-arvotilanteesta.
- 2) tarvittavat toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi.
- 3) arvio aikaisempaan tasa-arvosuunnitelmaan sisältyneiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja tuloksista.

Erityistä huomiota tulee kiinnittää oppilas- tai opiskelijavalintoihin, opetuksen järjestämiseen, oppimiseroihin ja opintasuoritusten arviointiin sekä seksuaalisen häirinnän ja sukupuoleen perustuvan häirinnän ehkäisemiseen ja poistamiseen.

Vuosittaisen tarkastelun sijasta suunnitelma voidaan laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerralla.” (Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta ja sen muutos 609/1986 ja 1329/2014 5§ ja 5a§)

Rikoslaki (39/1889)

47 luku 3§

Luvussa kielletään syrjintä työelämässä.

11 luku 9§

”Joka elinkeinotoiminnassa, ammatin harjoittamisessa, yleisöpalvelussa, virkatoiminnassa tai muussa julkisessa tehtävässä taikka julkista tilaisuutta tai yleistä kokousta järjestettäessä ilman hyväksyttävää syytä:

- 1) ei palvele jotakuta yleisesti noudatettavilla ehdoilla,
- 2) kieltäytyy päästämästä jotakuta tilaisuuteen tai kokoukseen tai poistaa hänet sieltä taikka
- 3) asettaa jonkun ilmeisen eriarvoiseen tai muita olennaisesti huonompaan asemaan

rodun, kansallisen tai etnisen alkuperän, ihonvärin, kielen, sukupuolen, iän, perhesuhteiden, sukupuolisen suuntautumisen, perimän, vammaisuuden tai terveydentilan taikka uskonnon, yhteiskunnallisen mielipiteen, poliittisen tai ammatillisen toiminnan tai muun näihin rinnastettavan seikan perusteella, on tuomittava, jollei teko ole rangaistava työsyryntänä tai kiskonnantapaisena työsyryntänä, *syrjinnästä* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.” (Rikoslaki 39/1889)

Perusopetuslaki 623/1998 opetuksen tavoitteet 2§

”Tässä laissa tarkoitetun opetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisyyteen ja eettisesti vastuukykyiseen yhteiskunnan jäsenyyteen sekä antaa heille elämässä tarpeellisia tietoja ja taitoja. Lisäksi esiopetuksen tavoitteena on osana varhaiskasvatusta parantaa lasten oppimisedellytyksiä.

Opetuksen tulee edistää sivistystä ja tasa-arvoisuutta yhteiskunnassa sekä oppilaiden edellytyksiä osallistua koulutukseen ja muutoin kehittää itseään elämänsä aikana.

Opetuksen tavoitteena on lisäksi turvata riittävä yhdenvertaisuus koulutuksessa koko maan alueella.” (Perusopetuslaki 623/1998)

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2014

Lain tavoitteena on mm. edistää esteettömyyttä sekä turvata opiskelijoiden tarvitsemien opiskeluhoitopalvelujen yhdenvertainen saatavuus ja laatu. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2014)

4. Kellon koulun yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokyselyn tulokset, kehittämiskohteet ja konkreettiset toimenpiteet

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmaa päivitettiin teettämällä oppilaille uusi kysely.

Kyselyä laadittaessa kysymyksissä otettiin huomioon oppilaiden ikä- ja kehitystaso. Sisältöalueet ja teemat pysyivät kaikille ikäryhmille samoina, mutta kysymyksen asetteluissa otettiin huomioon edellä mainitut asiat. Tarkoituksena oli kerätä oppilaiden mielestä tärkeitä kehittämiskohteita, joihin tällä yhdenvertaisuussuunnitelmalla voitaisiin puuttua. Oppilaiden vastauksista nousi esille seuraavia kommentteja:

“Tasa-arvoinen koulu on sellainen, jossa

- on reilu ope
- ketään ei kiusata, eikä epävarmuuksista huomauteltaisi
- kaikkia kohdellaan samalla tavalla
- kenenkään ei tarvitse pelätä tai edes miettiä, voiko olla sellainen kuin itse on tai pitää sellaisia vaatteita yms. joista itse pitää, muiden mielipiteistä välittämättä
- ei syrjitä minkään takia
- kaikilla olisi samanlaiset oikeudet
- jos on jotain riitaa, niin kaikkia osapuolia kuunnellaan
- kaikki otetaan huomioon sukupuolesta riippumatta, eikä suosita sukupuolen takia.”

Luokat 1-3

Kyselyn perusteella voidaan todeta, että Kellon koulussa 1.-3.-luokkalaiset oppilaat kokivat seuraavien asioiden olevan hyvin.

Viihtyvyyys ja turvallisuus

- tullaan mielellään kouluun
- koulusta löytyy luotettava aikuinen, jolle voi kertoa huolia
- opettajat kohtelevat oppilaita tasa-arvoisesti

Opetusmateriaalit

- materiaaleista löytyy kaikkia kiinnostavia asioita
- myöskin erilaisista perheistä löytyy kuvia

Toimintakulttuuri

- ei ole huomattu kulttuuriin tai vartaloon kohdistuvaa ikävää tapahtumaa
- havaittuaan/koettuaan häiritsevän toiminnan, lapset ovat rohkeasti pyytäneet häiritsijää lopettamaan toimintansa tai kertoneet tapahtumasta koulun aikuiselle. Tämän seurauksena lapset kokivat, että asiaan on puututtu ja ikävä toiminta on lakannut.

Kyselyn perusteella voidaan todeta, että Kellon koulussa 1.-3.-luokkalaiset oppilaat kokivat puutteita yhdenvertaisessa kohtelussa alla olevissa asioissa.

Viihtyvyyys ja turvallisuus

- kolmasosa lapsista koki, että koulussa ei pääse liikkumaan hyvin, jos on esim. fyysisiä rajoitteita

Opetusmateriaalit

- lähes 60% koki, että kirjoista ei löytynyt kuvia henkilöistä, joilla on fyysisiä rajoitteita.
- Noin 40% oppilaista ei löytänyt kuvia eri maista ja kulttuureista tulevista henkilöistä.

Toimintakulttuuri

- Lähes 30% lapsista oli havainnut/kokenut ikävää huomauttelua toisen oppilaan vaatteisiin liittyen ja lähes 20% ulkonäköön liittyen.
- Lähes 35% oli havainnut/kokenut ikäviä viestejä tai julkaisuja sosiaalisessa mediassa esim. WhatsAppissa.

Luokat 4-6

Kyselyn perusteella voidaan todeta, että Kellon koulussa 4.-6.-luokkalaiset oppilaat kokivat seuraavien asioiden olevan hyvin.

Viihtyvyyys ja turvallisuus

- tullaan mielellään kouluun (80%)
- koulusta löytyy luotettava aikuinen, jolle voi kertoa huolia
- opettajat kohtelevat oppilaita tasa-arvoisesti
- tiloissa pääsee kulkemaan esteettömästi

Opetus ja ohjaus

- kaikkia kannustetaan yhtä paljon
- kaikki saavat ilmaista mielipiteitä
- oppilaan sukupuoli ei vaikuta arviointiin

Opetusmateriaalit

- materiaaleista löytyy tyttöjä ja poikia kiinnostavia asioita
- erilaisista perheistä löytyy kuvia
- oppikirjoista löytyy kuvia eri kulttuureista ja maista tulevista henkilöistä

Toimintakulttuuri

- ei juurikaan ole huomattu/koettu kulttuuriin kohdistuvaa ikävää tapahtumaa

Kyselyn perusteella voidaan todeta, että Kellon koulussa 4.-6.-oppilaat kokivat puutteita yhdenvertaisessa kohtelussa alla olevissa asioissa.

Viihtyvyys ja turvallisuus

- 20% oppilaista koki, ettei tule mielellään kouluun

Opetus ja ohjaus

- lähes 25% koki, että oppilaan sukupuoli vaikuttaa siihen, miten opettaja kohtelee häntä.
- yli 20% oppilaista koki, että opettajat asettavat erilaisia vaatimuksia oppilaan sukupuolesta riippuen

Opetusmateriaalit

- lähes 30% koki, että kirjoista ei löytynyt kuvia henkilöistä, joilla on fyysisiä rajoitteita.

Toimintakulttuuri

- Lähes 30% lapsista oli havainnut/kokenut ikävää huomauttelua toisen oppilaan vaatteisiin liittyen ja 30% ulkonäköön liittyen.
- yli 20% oli kokenut/havainnut vartaloon kohdistuvia ikäviä huomautteluja.
- Yli 20% oli havainnut/kokenut ikäviä viestejä tai julkaisuja sosiaalisessa mediassa esim. WhatAppissa.

Luokat 7-9

Kyselyn perusteella voidaan todeta, että Kellon koulussa 7.-9.-luokkalaiset oppilaat kokivat seuraavien asioiden olevan hyvin.

Viihtyvyys ja turvallisuus

- koulussa tunnetaan olo turvalliseksi
- tiloissa pääsee kulkemaan esteettömästi
- oppilas pääsee halutessaan terveydenhoitajalle

Opetus ja ohjaus

- kaikkia kannustetaan yhtä paljon
- oppilaita rohkaistaan tekemään itseään kiinnostavia oppiainevalintoja sukupuolesta riippumatta

Opetusmateriaalit

- oppikirjoista löytyy kuvia eri kulttuureista ja maista tulevista henkilöistä

Toimintakulttuuri

- ei juurikaan ole huomattu/koettu uskonnolliseen vakaumukseen kohdistuvaa ikävään huomauttelua tai epämiellyttävää fyysistä koskettelua.
- lähes 40% oli rohkeasti pyytänyt häiritsijää lopettamaan toimintansa

Kyselyn perusteella voidaan todeta, että Kellon koulussa 7.-9.-oppilaat kokivat puutteita yhdenvertaisessa kohtelussa alla olevissa asioissa.

Viihtyvyys ja turvallisuus

- 40% oppilaista koki, ettei tule mielellään kouluun
- yli 36% koki, että ei pysty kertomaan huolistaan koulun henkilökunnalle.

Opetus ja ohjaus

- lähes 60% koki, että oppilaan sukupuoli vaikuttaa siihen, miten opettaja kohtelee häntä.
- lähes 40% oppilaista koki, että opettajat asettavat erilaisia vaatimuksia oppilaan sukupuolesta riippuen.
- noin 20% oppilaista koki, että sukupuoli vaikuttaa arviointiin.

Opetusmateriaalit

- yli 40% oppilaista koki, että seksuaali- ja sukupuolivähemmistöistä ei löytynyt kuvia.
- noin 45% oppilaista koki, että kirjoista ei löytynyt kuvia henkilöistä, joilla on fyysisiä rajoitteita.

Toimintakulttuuri

- lähes 55% oppilaista oli havainnut/kokenut vaatteisiin kohdistuvaa huomauttelua
- yli 40% oli kokenut/havainnut vartaloon kohdistuvia ikäviä huomautteluja.
- noin 30% oli havainnut/kokenut ikäviä viestejä tai julkaisuja sosiaalisessa mediassa esim. WhatsAppissa.
- 60% ei ollut pyytänyt häiritsijää lopettamaan toimintaansa.
- lähes 90% ei ollut saattanut häirintätapausta koulun henkilökunnan tietoon.
- yli 35% koki, että häirintä jatkuu edelleen
- puolessa tapauksista häiritsijä on ollut koulun toinen oppilas.

Keskeisimpiä huomioita yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokyselyssä

Koulutytyväisyys heikkeni ylemmälle luokka-asteelle siirryttäessä. Yläkoululaisista jo lähes puolet eivät viihtyneet koulussa. Ilmiö ei välttämättä liity Kellon kouluun, vaan kyseessä on valtakunnallinen suuntaus. (vrt. Kouluterveyskysely). Tosin kyselyn kommentteissa viitattiin yläluokkien kohdalla fyysisen ympäristön huonoon viihtyvyyteen.

Oppikirjoissa on edelleen vähemmistössä kuvat, joissa on seksuaalivähemmistöön kuuluvia tai fyysisen vamman omaavia henkilöitä. Oppikirjojen sisällöissä on eroja ala- ja yläluokkien välillä, mutta niihin ei varmastikaan voi koulun tasolla vaikuttaa.

Koulun pienimmät oppilaat kokivat, että opettajat kohtelevat oppilaita tasa-arvoisesti. 4.-6. luokilla koettiin, että oppilaan sukupuoli alkaa jo vaikuttaa siihen, miten opettaja kohtelee heitä tai mitä vaatimuksia heille asetetaan. Yläluokilla yhä suurempi osuus oppilaista koki, että sukupuoli vaikuttaa oppilaan kohteluun ja arviointiin.

Jokaisella luokka-asteella on havaittu sopimatonta huomauttelua toiselle oppilaalle. Tämä huomauttelu on liittynyt vaatteisiin, ulkonäköön tai vartaloon. Lisäksi sosiaalisessa mediassa on kirjoitettu loukkaavasti tai jaettu sopimattomia kuvia toisista oppilaista. Ylemmälle luokka-asteelle siirryttäessä tällainen sopimaton käytös on lisääntynyt.

Tilanteisiin puuttumisessa on selkeitä eroja. Pienimmät oppilaat ovat uskaltaneet pyytää häiritsijää lopettamaan ikävän toimintansa ja kertoneet tapahtumasta koulun aikuiselle. Tämän seurauksena oppilaat kokivat, että asiaan on puututtu ja ikävä toiminta saatu lakkaamaan. Kun taas ylemmillä luokilla oppilaat eivät ole yhtä rohkeasti pyytäneet häiritsijää lopettamaan, eivätkä myöskään ole kertoneet tapahtumasta koulun aikuiselle. Tämän vuoksi, oppilaat kokevat, että koulu ei ole tehnyt tarpeeksi asian hyväksi ja häirintä on jatkunut edelleen.

Oppilaiden lainauksia tasa-arvon toteutumiseksi Kellon koulussa

- liikunta olisi samanlaista tytöillä ja pojilla
- kaikenlaisia henkilöitä ja asioita tuodaan esille
- "meitä arvioidaan numeroilla ja ei päästetä luokasta edes hengähtämään, jos tulee kesken tunnin tarvetta. Sitä kun ei opita niin oppilaiden tulee parantaa. Me tehdään jo kaikkemme pysyäksemme kasassa."
- tytöille samat säännöt kuin pojille
- kaikki henkilökunnan tietoon tulevat asiat otettaisiin tosissaan ja asialle tehtäisiin jotakin
- asiasta puhuttaisiin enemmän sekä vakavammin koulussa ja kehoitettaisiin samaan myös kotona. Pieniinkin epätasa-arvoisiin kommentteihin, sanomisiin, vitseihin yms., mitä kuulee puututtaisiin vakavammin ja tiukemmin, mikäli se olisi mahdollista.
- tyttöjen liikassa tanssitaan ja poikien pelataan. Luistelussa tytöt pelaa ringetteä ja pojat jääkiekkoa. Näin ei saisi olla.

5. Toimintaohjeet

Oppilaita on tiedotettava siitä, että asioihin voi vaikuttaa. Tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta tarvitaan luontevaa, avointa keskustelua sekä niiden pohtimista yhteisesti.

Ennaltaehkäisy

Kellon koulun toimintakulttuurissa on jo käytössä erilaisia tapoja ja käytänteitä, joilla pyritään edesauttamaan oppilaiden tasapuolista ja yhdenvertaista kohtelua sekä kouluviihtyvyyttä. Tällaisia ovat esim. kaupungin tasolla määrätyt tunne- ja turvataitotunnit, joita pidetään kuukausittain jokaisella luokka-asteella. Lisäksi seurakunnan ja kaupungin nuorisotyöntekijät käyvät ryhmäytymässä oppilaita 7. luokalle siirryttäessä ja tarvittaessa muulloinkin.

Koulussamme toimii aktiivisesti tukioppilaat, liikuntatutorit, välkkärit sekä oppilaskunta. Näissä ryhmissä pyritään kehittämään oppilaiden hyvinvointia ja kouluviihtyvyyttä.

Kyseisissä ryhmissä toimiminen madaltaa oppilaiden kynnystä toimia erilaisten henkilöiden kanssa ja oppilaille tulee kokemus, että he voivat vaikuttaa koulun arjessa.

Kellon koulu on myös Unesco-koulu. Unesco-koulujen agendana on kulttuurien moninaisuus ja suvaitsevaisuus. Tämän puitteissa järjestetään erilaisia teemaviikkoja- ja päiviä lukuvuoden aikana.

Yhdenvertaista kohtelua pyritään edistämään mm. seuraavin toimenpitein. Luokka-asteittain/aineryhmittäin opettajat sopivat yhteneväisistä arvioinnin kriteereistä noudattaen OPS:n ohjeistuksia. Taito- ja taideaineissa pyritään toteuttamaan samoja oppisisältöjä sukupuolesta riippumatta.

Tilanteisiin puuttuminen

Pyritään rohkaisemaan ja kannustamaan oppilaita pitämään puolensa ja puuttumaan havaitsemaansa eriarvoiseen kohteluun. Muistutetaan oppilaita, että myös vaikeneminen on hyväksymistä. Lisäksi rohkaistaan oppilaita kertomaan asiasta koulun henkilökuntaan kuuluvalla aikuiselle.

Koulun henkilökuntaan kuuluvan aikuisen tehtävä on puuttua eriarvoiseen kohteluun. Tilanteisiin tulee puuttua niiden vakavuuden vaatimalla tavalla. Mikäli aikuinen huomaa tai saa tiedon vääränlaisesta käytöksestä, oppilaita puhutetaan asiasta. Apuna käytetään koulun kasvatustietämystä. Jos eriarvoinen kohtelu on jo jatkunut jonkin aikaa tai tapaus on vakava, asia saatetaan koulumme SOPU-opettajien tietoon. He keskustelevat vakavammissa tapauksissa asianosaisten kanssa, selvittävät ja kirjaavat tapahtumien kulun ja sopivat seurannasta. Kaikkein vakavimmissa tapauksissa ilmoitetaan huoltajalle, oppilashuollon henkilöstölle, koulupoliisille ja lastensuojeluviranomaisille. Tarvittaessa käytetään koulussa sovittuja rangaistustoimenpiteitä. Oppilashuolto huolehtii, että sekä uhri että tekijä saavat tukea.

Tiedottaminen ja seuranta

Eriarvoisuuden vähentämiseksi tiedottamisen ja tiedon merkitys korostuvat. Tieto lisää tasa-arvoa ja tietämättömyys ylläpitää eriarvoisuutta. Yhdenvertaisuuden toteutumista seurataan normaaleissa arjen toiminnoissa. Kellon koulussa on laadittu yhteistyössä Qridin kanssa laaja-alaisten taitojen arviointityökalu. Sen tarkoituksena on, että oppilaat pystyvät arvioimaan ja seuraamaan kehitystään vuosittain esim. vuorovaikutustaidoissa. Tätä arviointia tehdään vähintään neljä kertaa vuodessa. Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmaa päivitetään tarvittaessa ja säännöllisesti (vähintään kolmen vuoden välein) toteutettavien selvitysten perusteella.

Lähteet:

Ihmisoikeuskasvatus.

<http://www.ihmisoikeudet.net/>

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta ja sen muutos 609/1986 ja 1329/2014 5§ ja 5a§. Finlex.

<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20141329>

Opetushallitus. Opas sukupuolten tasa-arvon edistämiseen perusopetuksessa.

http://www.oph.fi/download/173318_tasa_arvotyö_on_taitolaji.pdf

Opetushallitus. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet.

http://www.oph.fi/download/163777_perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf

Opettajien ammattietiikka ja eettiset periaatteet.

<http://www.oaj.fi/cs/Satellite?c=Page&pagename=OAJWrapper&childpagename=OAJ%2FPage%2Fsisalto&cid=1398855048744&showOne=true&contentID=1408904211157>

Oppia kaikille! Yhdenvertaisuussuunnittelun opas oppilaitoksille.

http://yhdenvertaisuus-fi-bin.directo.fi/@Bin/12abfc375f2f859266314b4a6fc9a2fb/1482305307/application/pdf/303294/Oppia_kaikille.pdf

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2014. Finlex.

<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2013/20131287>

Oulun kaupungin yhdenvertaisuussuunnitelma 2015-16.

http://www.ouka.fi/c/document_library/get_file?uuid=c7a42a11-6a02-46e3-b0f1-362d4227da16&groupId=52058

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet.

http://www.oph.fi/download/163777_perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf

Perusopetuslaki 623/1998. Finlex.

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980628>

Rikoslaki 39/1889. Finlex.

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1889/18890039001#L11>

Tasa-arvotyö on taitolaji. Opas sukupuolten tasa-arvon edistämiseen perusopetuksessa.

http://www.oph.fi/download/173318_tasa_arvotyö_on_taitolaji.pdf

Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014 6§. Finlex.

<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20141325>

Yhdenvertaisuus.fi.

<http://www.yhdenvertaisuus.fi/yhdenvertaisuus/>